

Prijelazni instrument
Europske unije za Hrvatsku

STRATEGIJA PRILAGODBE KLIMATSKIM PROMJENAMA

*Jačanje kapaciteta Ministarstva zaštite okoliša i energetike
za prilagodbu klimatskim promjenama te priprema
Nacrta Strategije prilagodbe klimatskim promjenama*

www.prilagodba-klimi.hr

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZAŠTITE
OKOLIŠA I ENERGETIKE

eptisa
Adria d.o.o.

Projekt:

Strategija prilagodbe klimatskim promjenama

Prijelazni instrument EU za RH

Podaktivnost 1.2.2.

„Radionica za službenike na nacionalnoj i lokalnoj razini te za zainteresiranu javnost o utjecaju klimatskih promjena i o mjerama prilagodbe klimatskim promjenama”

dr.sc. Čedo Branković / dr.sc. Vladimir Kalinski

srijeda, 15. ožujka, 2017.

Velika vijećnica Doma Županije, Ul. Božidara Petranovića 8, ZADAR

Sadržaj

1. Klima i klimatske promjene
2. Opažene klimatske promjene, klimatska varijabilnost i ekstremi
3. Klimatski modeli i modeliranje klime
4. Neki rezultati klimatskog modeliranja

Split, „Poplavljena splitska riva!”, 30.01.2015.

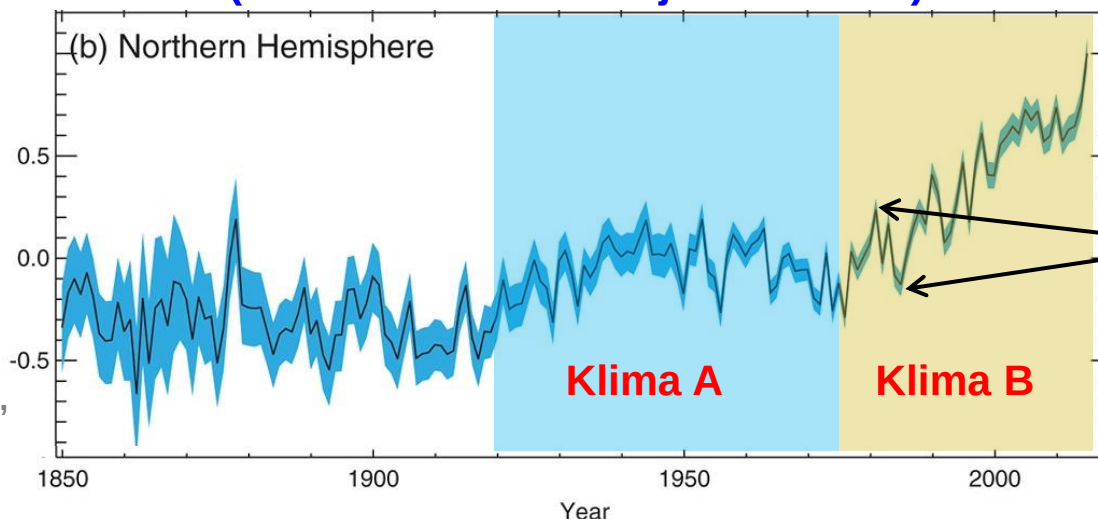
Klima

- * **Klima** nekog područja definirana je kao skup **srednjih ili očekivanih** vrijednosti meteoroloških elemenata i pojava **u duljem razdoblju** (osrednjeno vrijeme)
- * Klima je samo **“vanjska”** manifestacija klimatskih procesa, dinamike i međudjelovanja komponenata klimatskog sustava: atmosfera, oceani, ledeni pokrov, tlo, vegetacija, ...
- * Klima se klasificira prema vrijednostima **srednjaka** i tipičnog **raspona** vrijednosti klimatskih elemenata → kontinentalna, planinska, primorska, oceanska, pustinjska, tropska, monsunaska, arktička, itd.
- * **Na klimu utječu:** Sunčevo, Zemljino i atmosfersko zračenje, oceanske i zračne struje, zemljopisna širina, razdioba kopna i mora, reljef, nadmorska visina, udaljenost od mora ili većih vodenih površina, razdioba kopnenog i morskog leda, sastav tla, biljni pokrov, **djelovanje čovjeka**

Klimatska varijabilnost i klimatske promjene

Godišnje anomalije temperature na sjev. hemisferi
(u odnosu na razdoblje 1961-1990)

Klimatske
varijacije

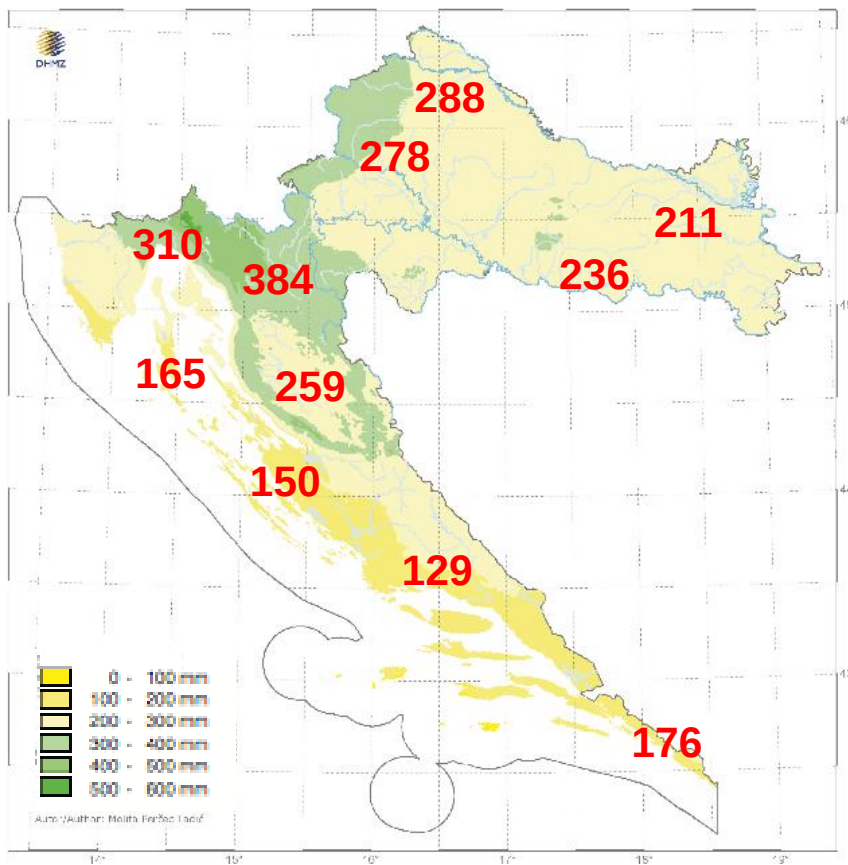
Izvor: Kennedy *et al.*,
(2016), Weather

- * **Klimatske varijabilnosti (varijacije)** su razlike u vrijednostima klimatskih elemenata unutar razdoblja koja su kraća od klimatskog razdoblja
- * Klimatske varijacije ne ukazuju da je došlo do klimatske promjene
- * **Klimatske promjene** su značajne i trajne promjene u statističkoj razdiobi vremenskih pojava (dekade do milijuni godina)

Klima Hrvatske za razdoblje 1961-1990

Srednja količina oborine u ljetu

Izvor: Zanimović i sur., Atlas klime Hrvatske (2008, DHMZ)

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO ZAŠTITE
OKOLIŠA I ENERGETIKE

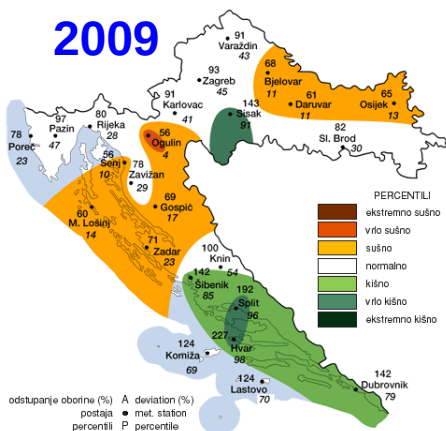
eptisa
Adria d.o.o.

Klimatska varijabilnost

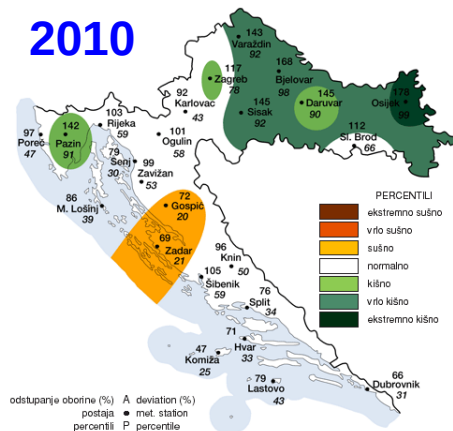
Ljetna oborina u Hrvatskoj 2009-2016

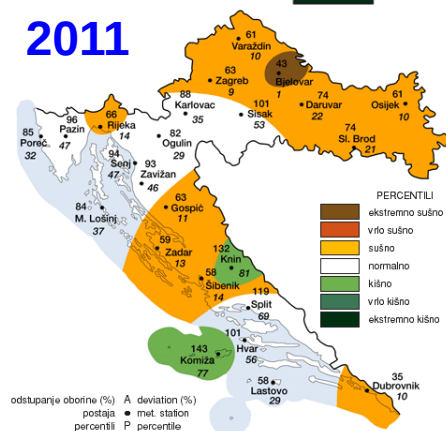
2009

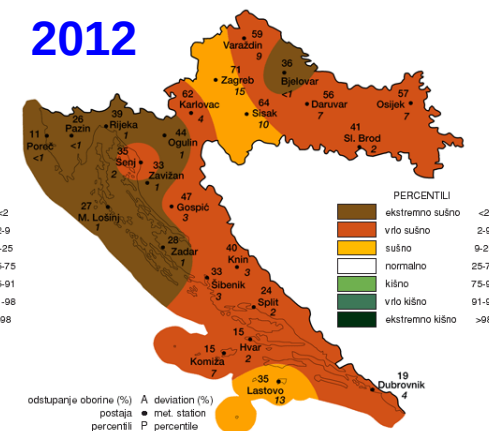
2010

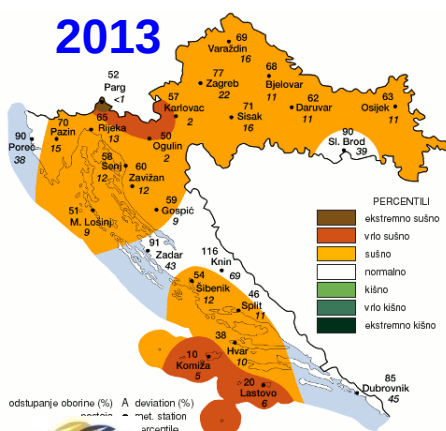
2011

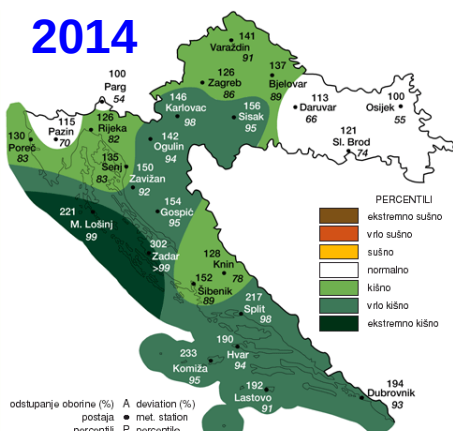
2012

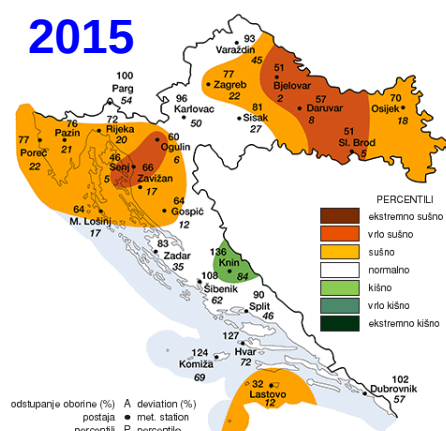
2013

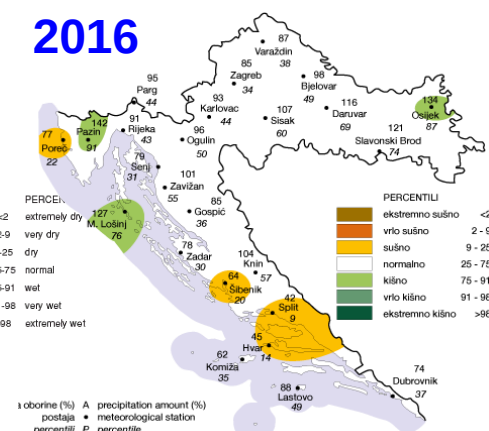
2014

2015

2016

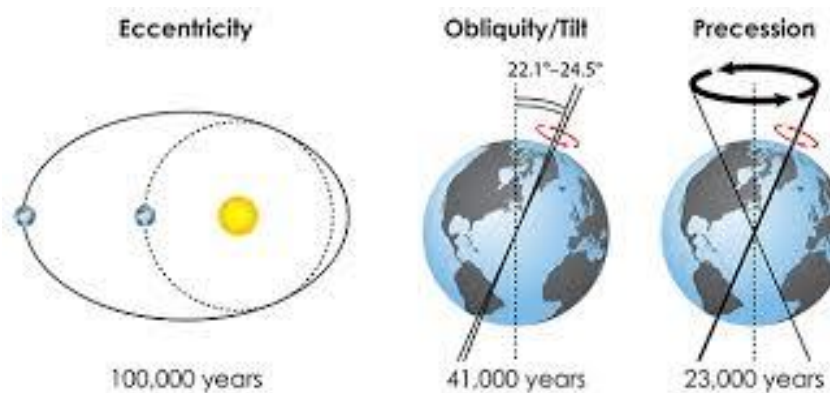

DHMZ

Klimatske promjene

* **Uzroci klimatskih promjena** su promjene u energetskej ravnoteži Zemlje

* **Prirodni uzroci:** varijacije u sunčevom zračenju
varijacije u rotaciji i orbiti Zemlje
vulkanske erupcije ...

* **Ljudski utjecaj:** deforestacija
korištenje zemljišta
izgaranje fosilnih goriva ...

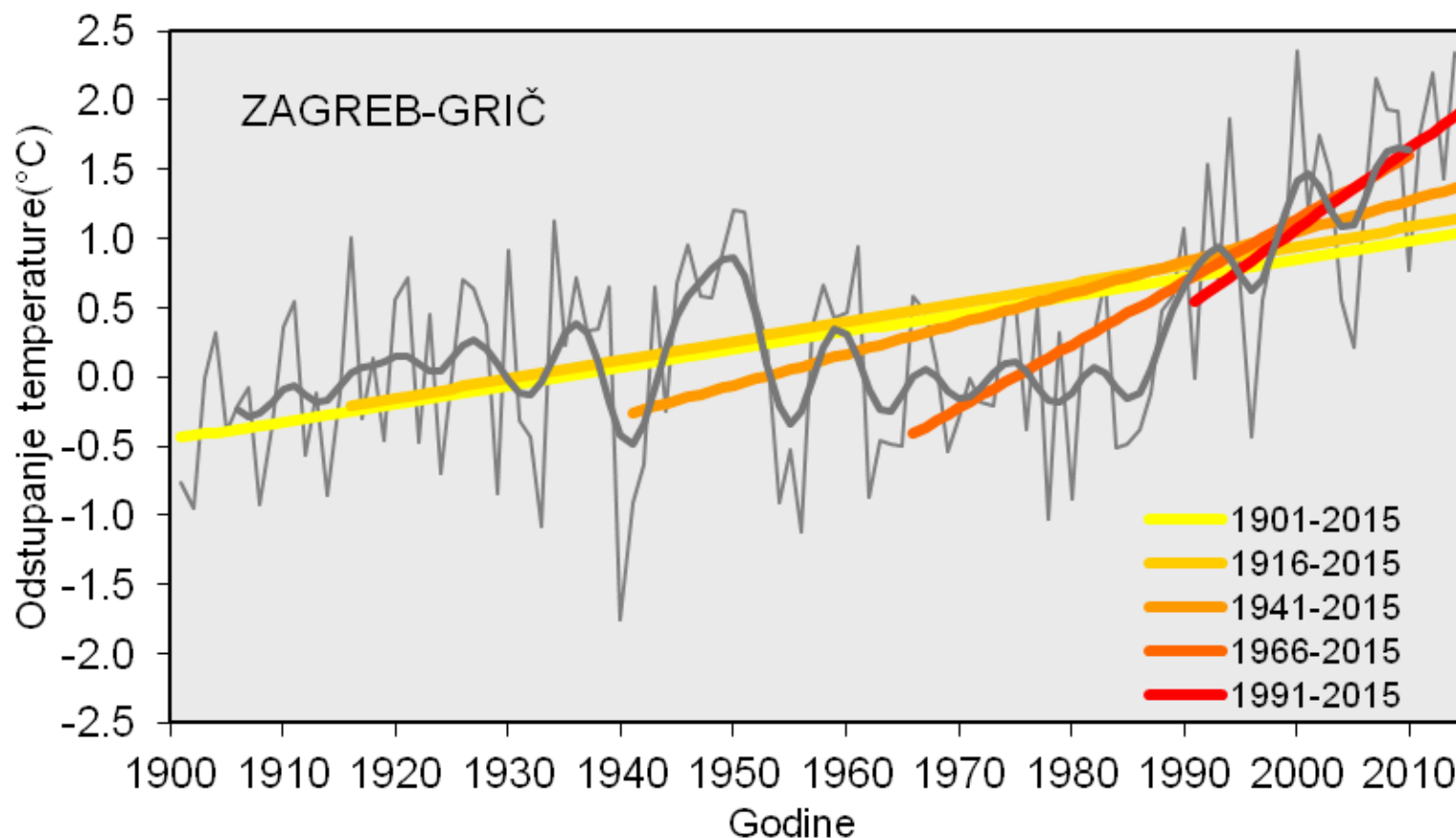
Izvor: uk.pinterest.com/explore/milankovitch-cycles/

Zbog ljudskog utjecaja dolazi do povećanje razine plinova staklenika, aerosola, promjene u ozonskom omotaču, ...

Opažene klimatske promjene (Zagreb-Grič)

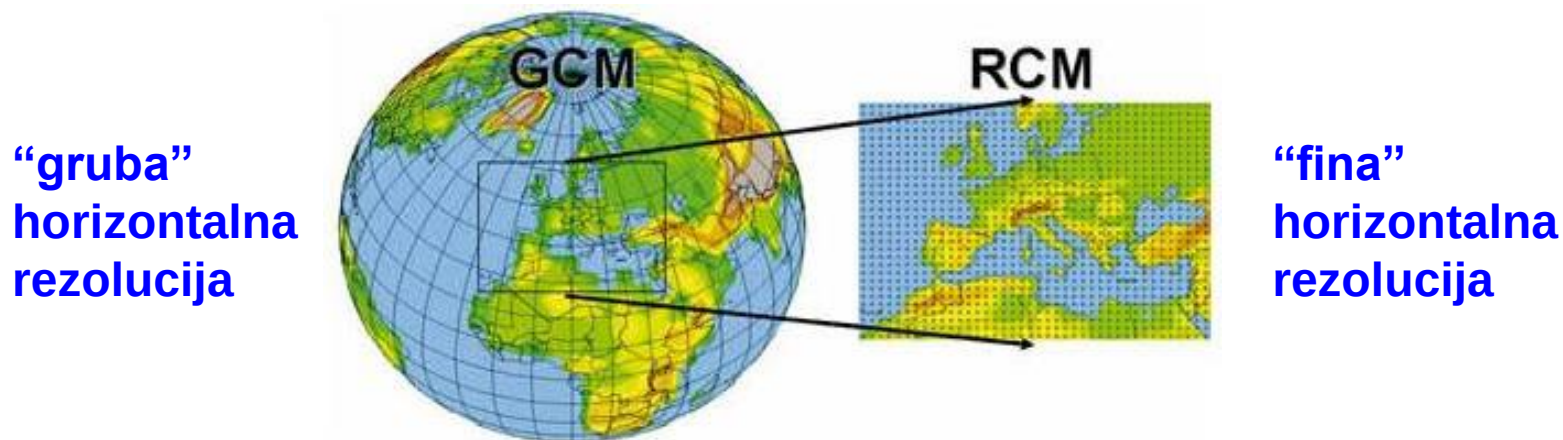
Odstupanja godišnje temperature u odnosu na razdoblje 1961-1990

Autor: K. Zaninović (DHMZ)

Modeliranje klime i klimatskih promjena - Klimatski modeli

- * Atmosfera je fluid u kojem vladaju zakoni fizike koji se mogu opisati matematičkim jednažbama
- * Primjena skupa takvih jednadžbi u praksi naziva se **model atmosfere**
- * Klimatski modeli mogu biti **globalni (GCM)** ili **regionalni (RCM)**

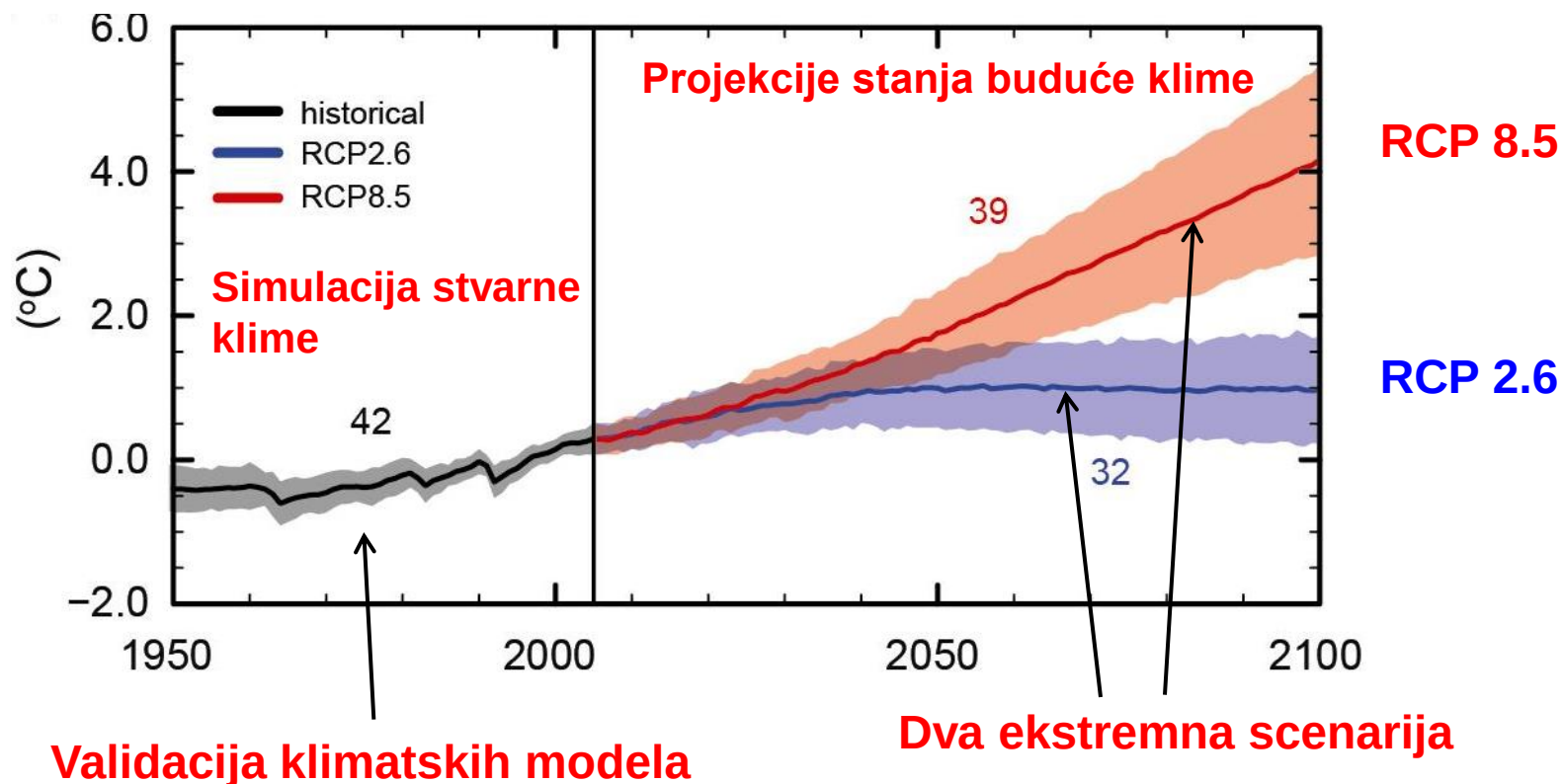

- * Zbog razmjerno grube rezolucije (150-250 km) **globalni modeli su neprikladni za istraživanje klime na lokalnim i regionalnim skalama**
- * RCM “ugniježđeni” u GCM: dobivaju početne i rubne uvjete od globalnih modela – **dinamička prilagodba (downscaling)**

Modeliranje klime i klimatskih promjena - Scenariji

Globalna promjena srednje temperature

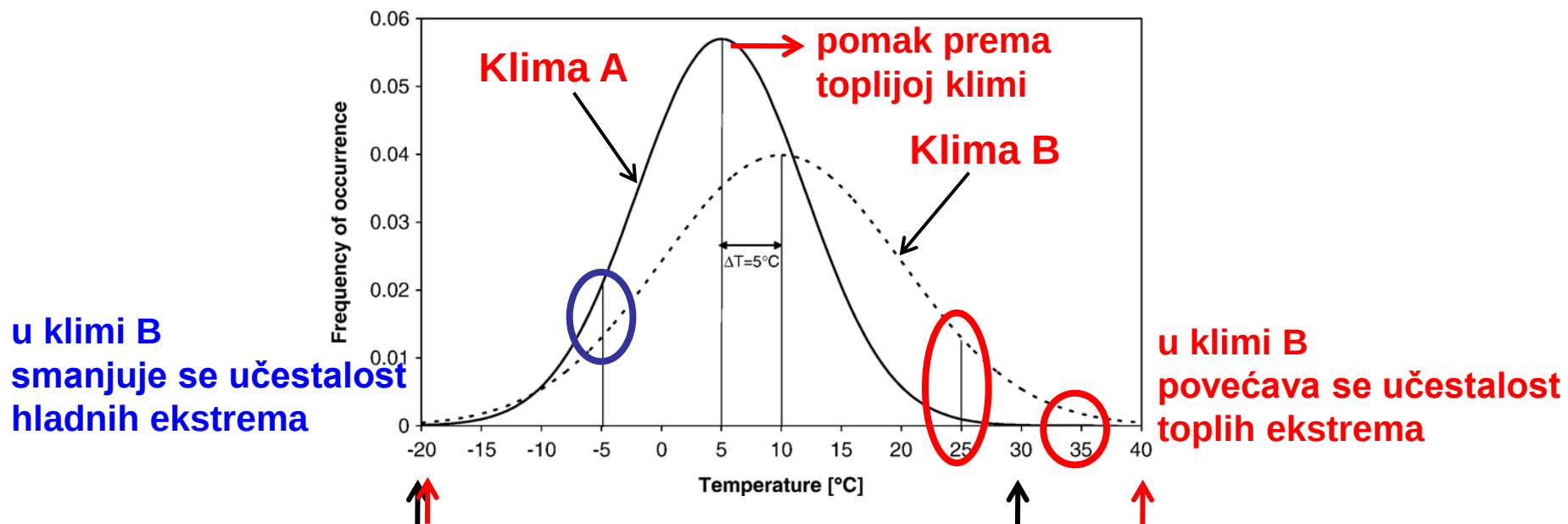

Klimatske promjene i ekstremni događaji

* Učestalost nekog događaja (primjer za **temperaturu zraka**)

Promjena učestalosti događaja uz
povećanu klimatsku varijabilnost

Izvor: Beniston & Goyette, Global and Planetary Change (2007)

Modeliranje klime i klimatskih promjena – „VELEbit”

- * Buduće stanje atmosfere (prognoza vremena, projekcije buduće klime) izračunava se pomoću atmosferskih (klimatskih) modela na **super-računalima** (HPC)
- * Regional Climate Model – **RegCM** (na DHMZ-u od 2003)
- * Super-računalo (klaster) **VELEbit** (SRCE):
 - 64 radna čvora s ukupno 1792 procesorske jezgre
 - 6 spremišnih čvorova
 - 220 TB standardnog spremišta
 - 12 TB brzog spremišta (SSD diskovi)
 - 44.4 TFLOPS-a
 - potrošnja energije 28 kW
- * **DHMZ tim** – Ivan Güttler, Lidija Srnec, Tomislav Stilinović

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO ZAŠTITE
OKOLIŠA I ENERGETIKE

eptisa
Adria d.o.o.

TEMPERATURA ZRAKA

RegCM, 50 km, RCP4.5 (srednjak ansambla)

P0=1971-2000, P1=2011-2040, P2=2041-2070

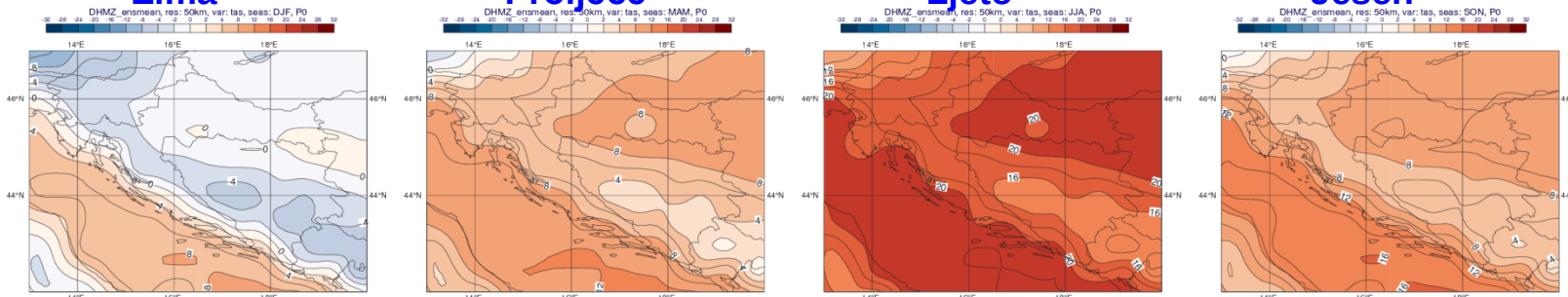
Zima

Proljeće

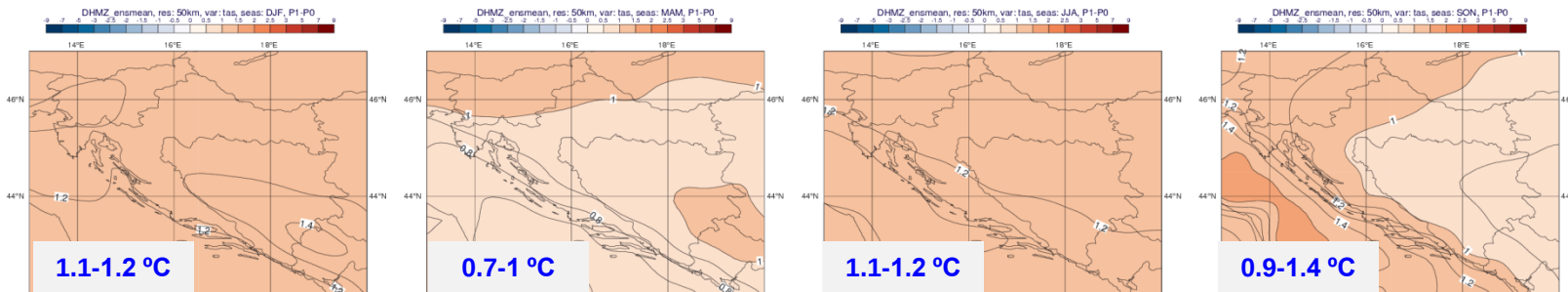
Ljeto

Jesen

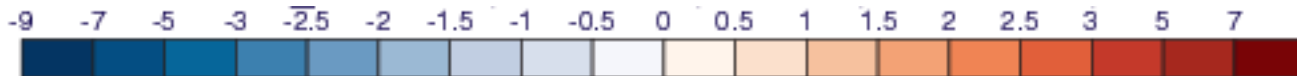
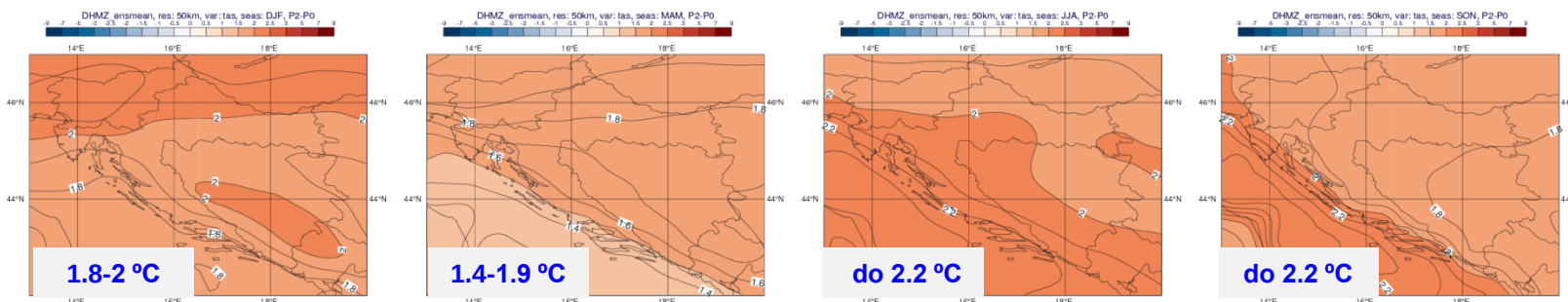
P0

P1-P0

P2-P0

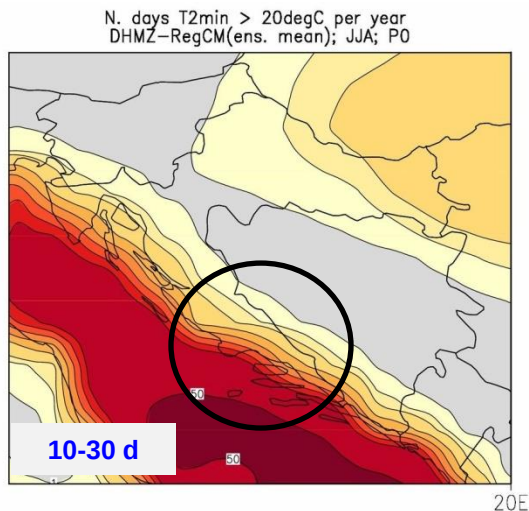
TROPSKE NOĆI - broj dana s noćima u kojima je $t_{min} > 20\text{ }^{\circ}\text{C}$

RegCM, 50 km, RCP4.5 (srednjak ansambla)

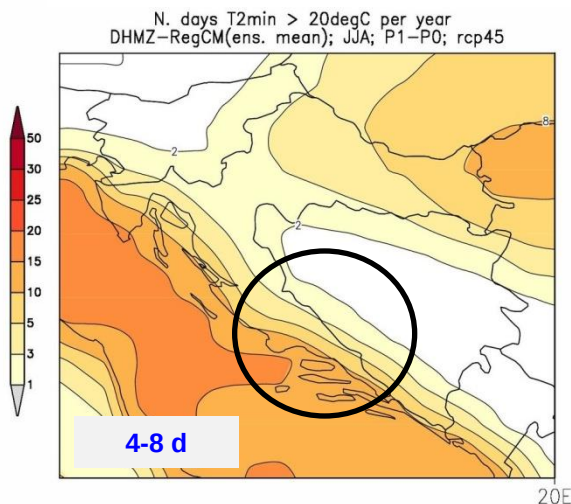
P0=1971-2000, P1=2011-2040, P2=2041-2070

LJETO (JJA)

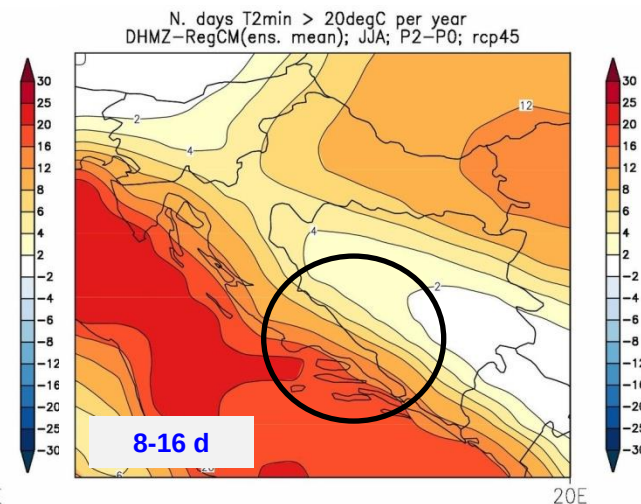
P0

P1-P0

P2-P0

TEMPERATURA

90-ti percentil

(RegCM, 50 km, RCP4.5 (individualne integracije))

P0=1971-2000, P1=2011-2040, P2=2041-2070

90 pc	Zima			Proljeće			Ljeto			Jesen		
ZG	P0	P1	P2	P0	P1	P2	P0	P1	P2	P0	P1	P2
Cm	0.4	1.6	2.6	8.6	8.7	8.8	18.8	19.7	21.2	8.9	9.3	11.0
EC	1.6	1.7	2.2	9.0	8.7	10.4	21.4	21.7	22.9	10.1	11.2	11.6
MPI	1.7	2.9	3.4	9.9	11.6	11.6	21.6	23.0	24.1	11.1	11.5	12.3
Had	0.4	2.3	3.8	10.3	11.6	12.9	23.3	26.6	26.2	10.7	13.4	14.3

Narandaste kućice znače da će u budućim klimama (P1 i P2) ekstremi biti veći nego u referentnoj klimi (P0), a plave kućice znače da će biti manji.

OBORINE

90-ti percentil

(RegCM, 50 km, RCP4.5 (individualne integracije))

P0=1971-2000, P1=2011-2040, P2=2041-2070

90 pc	Zima			Proljeće			Ljeto			Jesen		
ZG	P0	P1	P2	P0	P1	P2	P0	P1	P2	P0	P1	P2
Cm	234	279	270	243	252	261	297	261	270	333	306	288
EC	270	279	324	288	315	315	189	225	189	252	243	297
MPI	252	288	315	297	297	279	243	171	207	261	270	279
Had	270	243	288	252	261	207	144	144	117	261	225	243

Narandaste kućice znače da će u budućim klimama (P1 i P2) ekstremi biti veći nego u referentnoj klimi (P0), a plave kućice znače da će biti manji.

Prijelazni instrument
Europske unije za Hrvatsku

STRATEGIJA PRILAGODBE KLIMATSKIM PROMJENAMA

*Jačanje kapaciteta Ministarstva zaštite okoliša i energetike
za prilagodbu klimatskim promjenama te priprema
Nacrta Strategije prilagodbe klimatskim promjenama*

www.prilagodba-klimi.hr

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZAŠTITE
OKOLIŠA I ENERGETIKE

eptisa
Adria d.o.o.